

נראדה אור

פרשת נשא תשפ"א

גלוין סח שנה ב

באר רבוה"ק מלעכוויטש קידינו

דברות קודש

בריאת האדם מחדש בכה התורה

מ"מ מבינים הם שכן ראוי לנהוג, ואם כן מהי תשובת מרע"ה שמחמת מצוות אלו יש לתת התורה לישראל, הלא עבור ענינים אלו אין צריך כלל את התורה.

ביאור הענין דאיאת בזוה"ק (ח"ב קסא) **אסתכל באורייתא וברא עלמא**, כלומר התורה שהיתה לפני הקב"ה התקע"ד דורות קודם שנברא העולם היא תכנית העולם ועל ידה נברא העולם, ושורש ומקור חיות כל הנבראים הוא מאורו יתברך שבאותיות התורה, וכדכתיב (משלי ג, ט) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, לעושה השמים בתבונה (תהלים קל, ה), כי בריאת שמים וארץ וכל אשר בהם הוא בחכמה ובינה שבתורה.

וכל קיום הבריאה בכל רגע הוא מהתוה"ק, כדאיאת מהבעש"ט הק' (עבו"י שבת תשובה) עה"פ (תהלים קיט, פט) לעולם ה' דברך נצב בשמים, שדבר ה' שאמר יהי רקיע **נצב לעולם בשמים להחזיקם ולהחיותם**, ואילו יסתלק מהם דברו יתברך יתבטלו כרגע, וכן הוא בכל עניני הבריאה שדבר ה' שבתוה"ק מחזיקים ומקיימם, ולכך תלויה כל הנהגת העולם בתוה"ק, שכפי העסק בתורה"ק והדבקות בה נשפע חיות לכל העולם ונקבע כל עניני הבריאה.

ובזה יש לבאר כי על ענין זה היתה טענת המלאכים, כי בנתינת התורה לישראל נמסר להם הכח להנהגת העולם, וטענו המלאכים שאף אם יתנו להם חלק הפשוט שבתורה, מ"מ אור וחיות התורה אשר בו תלוי קיום והנהגת העולם יש לתת למלאכי מעלה, כי היאך מוסרים הנהגת העולם ביד קרוצי חומר.

אמנם האמת שתכלית נתינת התורה לישראל אינה רק עבור הנהגת העולם בכלליות, אלא אף כל אדם בפרטיות נקרא **עולם קטן**, וכאשר באורייתא נברא ונשפע חיות בעולם, כן האדם בורא עצמו ומחדש חיות נפשו על ידי התורה, שבורא בעצמו רצונות חדשים תשוקות חדשות ומדות חדשות שיהא הכל כפי התוה"ק, וכדאיאת במשנה (אבות ד, ז) גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה וכו', שנותנת באדם חיים חדשים להיות כל מציאותו וכחות נפשו תורה"דיק.

זו אשר היתה תשובת מרע"ה למלאכים, שישיראל קרוצי חומר אשר להם שייך קיום מצוות התורה בפשוטו, דייקא להם ניתן אף אור וקדושת התורה, שעל ידי זה יחדשו בעצמם מציאות אחרת של רצונות וטבעים על פי התוה"ק, ולכן השיב להם אף ממצוות שכליות אשר לכאורה שייכים אף לאומות העולם שאינם מקבלים התורה, כי אמנם קיום ענינים אלו **במעשה בלבד** שייך אף ללא התורה, אבל טבע האדם ומדותיו ודאי אינם משתנים אצל אלו מאומות העולם המקיימים ענינים אלו מחמת הבנת שכלם, ולכן יש לתת לישראל כל האורות והקדושות הגנוזים בתורה, שעל ידם יחדשו בנפשם חיים אמיתיים על פי תורה, אף בקיום המצוות אשר יכולים להשיגם בשכלם.

המשך בעמוד הבא >>>

שניני אור

עונת החתונות החלה בחסד ה', כאשר נלך להשתתף בשמחת החבר לא נשאר את הלב בבית - זאת אשר רצו ללמדנו משמים בתקופה הארוכה בה נאלצנו לערוך חתונות במתכונת מצומצמת - זעק אדמו"ר שליט"א בדברות קדשו בעצרת ההתעוררות בער"ח סיון, השתתפות בשמחת ידיד עליה להיות מתוך לב שמח.

האמת שעצם הענין לשמוח בשמחת ידיד אינה דבר חידוש - זוהי הצורה הפשוטה לקיום מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך, אך מה שהתחדש - התחדד ביותר בדברות הקודש, כי העסק בעניני בין אדם לחבירו מתוך לב אינו תחום נפרד בעבודת ה', חלק בלתי נפרד הוא מכל עניני העבודה שיש לעסוק בהם מתוך לב.

שיאפתנו להיות יהודי עם לב, ומשכך אין הבלד בין עניני העבודה בתורה ומצוות לעניני בין אדם לחבירו, יהודי עם לב זאת אומרת - תורה עם לב, חפלה עם לב, אהבת הבריות עם לב, ואם בבין אדם לחבירו עוסק אני בלי לב יתכן שהנני יהודי בלי...

סיפר לי פעם הרב שלום ארליך, על אותו חסיד בטבריה של מעלה, אשר ידיו ערך ברית מילה לבנו, וכנהוג בימים ההם היתה הברית מתקיימת בשעות הבוקר והסעודה לאחמ"כ בשעות הצהריים, התיישב אותו חסיד על מקומו בביהמ"ד לאחר הברית, ובמשך מספר שעות עד לסעודה שינן לעצמו בחביבות: **מצוה לשמוח בשמחת חבירו** - כך משתתף חסיד בשמחת ידיד!

ואם בשמחת כל ידיד כך, בשמחה הגדולה העומדת בפתחנו על אחת כמה וכמה - שמחת נישואי החתן הרב יהושע שיחי' בן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, כמה לב עלינו להכין לקראת השמחה - שלא תעבור עלינו בצורה טכנית בלבד, שנוזה להתרומם ולשמוח כמו שרק חסיד יודע...

הלא כך אמרו צדיקים שכאשר יש לאדם צער כלשהו ל"ע, הרי שבאמת יכול היה להשיח לבו בפני ידיד טוב ובכך יפטר מצער, מדוע א"כ טורחים ללכת לרבי - כי היכן יש לו לאדם אזא גוטע פריינד כמו הרבי...

שמחה כפולה היא לנו כאשר החתן הוא ידידנו - ידיד ורע לכל אחד מאיתנו, כולנו מרגישים קרובים - כמעט מחוברים, השמחה היא של כולנו.

ולסיום רק ווארט קצר מהרה"ק מקוברין על הפס' שמח נפשך עבדך, כי אליך ה' נפשי אשא - היה דוד המלך מבקש מהשם 'יתברך - שמח נפש עבדך, כי בכח השמחה אליך ה' נפשי אשא - אשא ואגביה נפשי אליך.

רביש"ע שמח נפש עבדך - שמחנו בשמחה הבאה לקראתנו שתהא בשלמות - שמחה נקיה בלב טהור, כי אליך ה' נפשי אשא - בכח השמחה נתרומם כולנו טפח וטפחיים מעל עולם החולין לעולם של אהבה ושמחה בהשם יתברך - כזכור לנו משמחות קהלנו בשנים קדמוניות, אמן כן יהי רצון.

יודבר ה' אל משה לאמר, נשא את ראש בני גרשון גם הם וגו' (ד, כא - כב)

במדרש (ו, א) הה"ד (משלי ג, טו) יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישו בו וכו', ממור ת"ח קודם לכהן גדול עם הארץ וכו', מה טעם, יקרה היא מפנינים אפילו מזה שהוא נכנס לפני ולפנים, דבר אחר יקרה היא מפנינים מדבר בקהת וגרשון, א"ע"ש שגרשון בכור וכו', לפי שהיה קהת טוען הארון ששם התורה הקדימו הכתוב לגרשון, שבתחלה אמר נשא את ראש בני קהת ואח"כ אומר נשא את ראש בני גרשון, הוי יקרה היא מפנינים, מבכור שיצא ראשון, ואין פנינים אלא תחלה כמה דתימא (רות ד, ז) וזאת לפנים בישראל.

כתיב (דברים יד, ב) כי עם קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה, פירש"י קדושת עצמן מאבותיך ועוד ובך בחר ה', כלומר מעלה יתירה מהקדושה שיש בנו מהאבות"ק, הוא מה שבחר בנו השם יתברך לתת לנו תורתו.

איאת בגמ' (שבת פח:) ואריב"ל בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה מה לילוד אשה בינינו, אמר להן לקבל תורה בא, אמרו לפניו חמודה גנוזה וכו' תנה הודך על השמים, אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה וכו', אמר לפניו רבש"ע תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה וכו' כבד את אביך ואת אמך, אב ואם יש לכם, שוב מה כתיב בה לא תרצח לא תנאף לא תגנוב, קנאה יש ביניכם יצה"ר יש ביניכם, מיד הודו לו להקב"ה.

בספה"ק נתקשו בתשובת משה למלאכים, כיון שבתורה יש את החלק החיצוני שהוא פירוש כל המצוות וקיומם בפשטות, ויש חלק פנימי שהוא אורו יתברך הגנוז בה, ופשיטא שלא נתכנונו המלאכים בקשתם לתת להם חלק הפשוט שבתורה שייך להם, אלא לאור הפנימי שבה, וחלק החיצוני שבתורה הסכימו שיתנו לבני ישראל, ואם כן מה השיב להם משה שקיום התורה באופן הפשוט אינו שייך אצלם.

ועוד יש לבאר כי חלק מהמצוות אשר עליהם אמר משה רבינו ע"ה שאין שייך קיומם למלאכים הם ענינים המובנים בשכל האדם מצד טבעו וראויים לקיום אף ללא התורה, כדברי חז"ל (עירובין ק). אלמלא ניתנה תורה היינו למדים צניעות מחתול וגזל מנמלה, ואפילו אומות העולם מכירים בערך כיבוד אב ואם ומשא ומתן ביושר, ואף שלמעשה אינם מקיימים זאת כי אם יום אחד בשנה שמיחידים לכך,

הגלוין נדבתי

הרה"ח ר' משה וואלף שליט"א

נשיא ועד היודים דמוסדותינו הק' בצרפת

לרגל הולדת הנכדה בת לבנו הר"ר יוסף יהודה הי"ו

זכות רבוה"ק יעמוד להם להתברך באלף המגן

הרה"ק רבי מרדכי יוסף משה מסוליצא זי"ע

י"א סיון תרפ"ט

ויקרא שמו בישראל

רבינו זי"ע נולד בעיר סוליצא בשנת כת"ר כבן הצעיר לאביו הרה"ק ר' יואל משאץ זי"ע ולאמו הרבנית הצ' מרת מרים חיה ע"ה בתו המפורסמת של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע. אודות שמו מסופר בפי צאצאי רבינו זי"ע כפי ששמעו מאם רבינו זי"ע הרבנית מרים חיה ע"ה שבריש שנת הולדת רבינו זי"ע בליל ד' החול המועד סוכות בא אליה בחלום הלילה אביה הרה"ק מפרמישלאן זי"ע ואמר לה את תיבות הפסוק 'כי הנך הרה וילדת בן' (שופטים יג, ב) וקראת שמו בישראל ע"ש האושפיזין של אותו היום, ויהי בבוקר ותקם ותפעם רוחה כי זכרה היטב את דבר החלום וסיפרה אותו לבעלה הרה"ק ר' יואל משאץ זי"ע ואביו שמע את הדבר ומקץ ט' חודשים אכן התקיים הדבר ונולד להם בן זכר בשעט"מ וזכרו החלום ורצו לקיימו בשלימות, ומאחר שיום רביעי של חג הסוכות הוא אושפיזין של משרע"ה נתנו לו את השם העיקרי 'משה', אולם כידוע לדעה אחת יום זה הוא אושפיזין של יוסף צדיקא לכן הוסיפו לו את השם יוסף וביום השמיני בשעת הברית נקרא שמו בישראל "יוסף משה", ולאחר כמה שנים בשנות ילדותו חלה ל"ע ואז הוסיף לו אביו את השם מרדכי, ככה"נ ע"ש הרה"ק ר' מרדכי מקרעמניץ זי"ע - רבו של הרה"ק מפרמישלאן זי"ע.

לעומת זאת יש מצאצאי רבינו שמסרו גירסא אחרת והיא שבעת הברי"מ נקרא שמו יוסף ואח"כ שמו לב ששמו הוא "יוסף בן מרים" שכידוע ג' ששם היה כן יצאו לתרבות רעה, לכן הוסיפו את השמות מרדכי מלפניו ומשה לאחוריו.

אשר קידש ידיו מבטן

בבית רם ונישא זה זכה הילד לגדול ולפרוח עדי היה לאילן רב פארות, אודות רום מעלת קדושתו כבר בימי ינקותה סיפרה בתו הרבנית מטשחויב - חיפה, זקנתי הרבנית הצ' מרת מרים חיה ע"ה הוצרכה פ"א לנסוע לאיזה מקום לימים אחדים, בנה הוא אבי רבינו זי"ע היה באותה עת תינוק הצריך לאמו ולכן נטלתו עמה. בבואה אל האכסניא סידרו עבורה חדר ללינה וכן סידרו עריסה עבור התינוק אולם כאשר השכיבה את בנה התינוק בעריסה החל לבכות ללא כל סיבה, נטלתו האם בזרועותיה והרגיעה את בכיו ושוב הניחתו בעריסה אך הוא מיד פרץ שוב בבכי, שוב נטלתו בזרועותיה ולכשנרגע שוב הניחתו בעריסה ושוב פתח בבכי. בעלת הבית ניסתה לסדר את המזרון שלא היה אלא מצע של תבן וקש ולהחליקו וכן לסדר את הסדין והשמיכה אולם ללא הועיל - בכל פעם שהכניסה אל העריסה החל לבכות, אמו הרבנית בראותה שהתינוק לא נרגע אמרה שבוודאי יש לכך סיבה וביקשו שירימו את המזרון לגמרי כשהרימהו נמצאו מונחים שם תחת המזרון "קארטיין" - [קלפים] וכידוע שיראי ה' התרחקו מהם כעבודה זרה ממש. בעלת הבית שהתביישה עד מאוד סלקה מיד את הקארטיין וסדרה את העריסה מחדש, ואכן כשהשכיבוהו שוב לא בכה.

אשרי מי שראה פניו בחלום

בהיותו נער צעיר למד אצל אביו הרה"ק ר' יואל משאץ ביחד עם שני אחיו שהיו מבוגרים ממנו הלא המה הרה"ק ר' אהרן אלטר אריה מפודולוי והרה"ק ר' מאיר משאץ, אביהם ברצותו לחנכם ולהרגילם ללמוד בכוחות עצמם

אמר להם פעם אחת להכין בעצמם סוגיא אחת בגמ' עם תוספות, שני האחים הגדולים למדו והבינו את הסוגיא אולם רבינו שהיה צעיר מהם התייגע רבות ולא עלה בידו להבין את הסוגיא בכוחות עצמו, למחרת ג"כ התייגע כל היום בנסיון להבין וללמוד את הגמ' ולא עלתה בידו, אולם כאשר אביו רצה ללמדו את סוגיית הגמ' לא הסכים בשום אופן אלא רצה לעמול בכל כוחו עד שיבין בכוחות עצמו, גם ביום השלישי עמל בכל כוחותיו בשקידה וברציפות ולא עלתה בידו, עד שאפילו זקנתו הרבנית חיהלע באה בטרוניא אל אביו מדוע נתן לו להתאמץ כל כך למעלה מכוחותיו. בלילה השלישי התעורר רבינו לפתע נטל את ידיו הדליק את העששית ופתח את הגמ' בסוגיא ההיא והחל ללמוד, אביו שהתעורר ג"כ נדהם לראות את בנו הילד הרך מתיישב ללמוד באמצע הלילה, לשאלתו מדוע התיישב ללמוד עכשיו ומה אירע עתה, השיב וסיפר שאיש זקן בא אליו בחלומו והסביר לו בטוב טעם ובבהירות נפלאה את כל הסוגיא ולכן הדליק את העששית ופתח את הגמ' לראות בפנים את הפשט שאותו זקן לימדו, לאחר שהרצה את כל הסוגיא לפני אביו הוטב בעינו ואמר לו דע לך בני היה זה אליהו הנביא שנשלח אליך מן השמים ללמדך את הסוגיא מאחר וכ"כ התייגע בעצמך.

טרף טורף יוסף

צער רב ויסורי איוב היו מנת חלקו של רבינו זי"ע, בראשונה עם הסתלקותה של אשת נעוריו שהיתה בת הרה"ק ר' אליעזר צבי מקומרנא וצוק"ל שנה אחת בלבד לאחר נישואיהם ללא שזכו לזש"ק. וגם אח"כ כשהתחתן בזיו"ש עם הרבנית א"ח מרת פיגא ע"ה וזכו לבית מלא ברכת ה' ונולדו להם שבעה עשר בנים ובנות, אולם לרוב יגונו לא האריכו ימים רוב צאצאים ונפטרו על פניו בילדותם רח"ל. אולם בכל זאת היה רבינו מתחזק תמיד בה' אלקיו, פניו צהלו תמיד משמן אף שאבלו היתה בלבו.

יוסף הוא המשביר

בתחילה לא רצה לשמש רבינו זי"ע בשום רבנות ועל כן עסק במלאכת הסופרות וממנו הביא טרף לביתו אולם משמיא קא זכו ליה ועם הסתלקות אביו בשנת תרמ"ז רבו עליו הפצרותיהם של מעריצי ומוקירי אביו שישב על כסאו ואכן הנהיג את עדתו כאדמו"ר בעיר סוליצא. השפעתו היתה גדולה על בני הקהילה עד כדי שכשהתפנה כסא הרבנות בסוליצא הצליח להשפיע על ראשי ובני הקהילה שיבחרו בחתנו הגה"צ ר' יעקב ישראל רובין זצ"ל לאב"ד העיר.

אולם כעבור כמה שנים בערך בשנת תרע"ד עזב את העיר סוליצא וקבע את מושבו בעיר בוטשאן, חתנו הגדול מרן אדמו"ר מוהרח"ד זי"ע מסר כי סיבת עזיבתו את העיר היתה מאחר שראשי הקהילה לא נענו לדרשותיו המחמירות בענין תחזוקת המקוה, רבינו שדבר זה היה בנפשו גמר אז אומר לעקור מושבו מהעיר.

משה עבדי מת

ביום י"א סיון תרפ"ט בהיותו כבן שבעים שנה נאסף אל עמיו ונטמן באוהל מיוחד שהוקם לכבודו בעיר בוטושני כשבראש המציבה חרטו במעשה אומן תמונת ארון ספרים וחמשה חומשי התורה, לומר קיים זה מה שכתוב בזה, מקום ציונו היה ידוע בכל האיזור כמסוגל

לישועות ורבים מיהודי העיר היו מגיעים שמה לשטוח את מצוקותיהם ולשפוך צקון רחשם.

זרעא דיוסף

רבינו זכה לבית רם ונישא באשר כל יוצאי חלציו היו מנהיגים מפורסמים צדיקים וקדושים, בני המשפחה כולם היו ברוכי כשרונות באופן נדיר ואף בדור ההוא דור הנפילים היו נחשבים במיוחד. המפורסם מבין בניו הרה"ק ר' שלום משאץ - לונדון שהיה בכור בניו ונודע לשעה ולדורות כאיש קדוש ונשגב רב מעלה. גם יתר האחים העניקו כמה בקומתם, אולם למרבה הצער כמעט שלא נשאר מהם שריד ופליט אחר שעלה הכורת עליהם בימי השואה רח"ל. היו אלו הרה"ק ר' חיים יואל שכהן כאב"ד ואדמו"ר בעיר סאמבור, והרה"ק ר' יחיאל מיכל שכהן באדמור"ת בעיר הורדענקא.

חתנו הגדול היה רבינו אדמו"ר מוהרחה"ד זי"ע שאף נשאר למלאות את מקומו בהיכלו ובבית מדרשו בעיר בוטושני, וכל ימיו היה מספר ברגשי קודש על עבודתו הנשגבה של חותנו הקדוש הוא רבינו זי"ע.

אף מרן אדמו"ר זי"ע שגדל בילדותו בצל זקינו הקדוש היה מרבה לספר אודותיו ואודות בניו הגדולים שרבות ינק מהם ומחכמתם.

>>> המשך מעמוד הקודם

ומעת שניתנה התורה לישראל נתונה הנהגת העולם ביד ישראל המדבקים עצמם בתוה"ק, שנשפע אורו יתברך בעולם ובעולם קטן הוא האדם כפי ערך דבקותו בתוה"ק ומה נמשך כל השפע הגשמי, הן באדם להחיות ולחזק גופו הגשמי, כדכתיב (משלי ג, ה) רפאות תהי לשריך ולכל בשרך מרפא, והן בשפע הגשמי לעולם כולו, כדכתיב (ויקרא כו, א) אם בחקתי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם, וביארו בספה"ק שעל ידי שישראל דבוקים בתוה"ק בכל מציאותם וכפירש"י שתהיו עמלים בתורה נמשך שפע גשמי לעולם, ואינו בתורת שכר אלא מתוך שהנהגת הטבע נקבע כפי דבקותם בתורה.

זהו ביאור המדרש שגדולה תורה מקדושת הבכורה וקדושת הכהונה, כי הבכור קדושתו היא מלעילא שלא על ידי עבודתו, כדכתיב (במדבר ג, י) בהכותי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי אותם לי, וכן קדושת הכהנים נשפעת מלעילא בבחירת השם יתברך בהם לעבודת הקודש, ולכן קדושות אלו אינם מזככים רצונות הגוף וטבעיו, אמנם קדושת התורה נשפעת באדם על ידי שמייעג עצמו בתורה, ובזה בורא עצמו ומחדש בקרבו רצונות וטבעים קדושים כקדושת התורה.

ועל דרך זה יתבאר דברי רש"י קדושת עצמך מאבותיך ועוד ובך בחר ה', שבכל איש יהודי שייכים ב' בחי' הקדושה, האחד מעצם היותו זרע האבוה"ק אשר בחר ה' בהם ובזרעם אחריהם, והשני מה שנשפע לו קדושה בהיותו דבוק בתורה אשר בוחר ה' בכל יהודי לתת לו תורתו, והקדושה הבאה על ידי התורה בכח יגיעתו גדולה מהקדושה הנשפעת עליו מלעילא בכח האבוה"ק, והזוכה לב' הקדושות ודאי יש בו שלמות הקדושה.

יעזור השם יתברך שזוכה לחדש מציאותו על ידי קדושת התורה, לעשות רצונך אלקי חפצתי על ידי ותורתך בתוך מעי, וזוכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

[רעיוא דרעיוון נשא תשע"ז]